

Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2021-0816
(mr. dr. S.O.H. Bakkerus, voorzitter, mr. R. IJzerman, drs. J.W. Janse, leden en
mr. D.P. van Strien, secretaris)

Klacht ontvangen op : 29 juli 2020
Ingediend door : De consument
Tegen : SRLEV N.V., gevestigd te Alkmaar, h.o.d.n. Zwitserleven, verder te noemen de
verzekerder
Datum uitspraak : 15 september 2021
Aard uitspraak : Niet-bindend advies
Uitkomst : Vordering afgewezen
Bijlage : Brief van de inspecteur van de Belastingdienst van 29 november 2017

Samenvatting

Pensioen. De verzekeraar heeft de pensioenverzekeringen van de consument niet met terugwerkende kracht per 1 oktober 2017 mogen herstellen. Niet is komen vast te staan dat de consument als gevolg van dit handelen van de verzekeraar schade heeft geleden. De verzekeraar is niet verplicht om tijdens de redelijke termijn het partnerpensioen te verzekeren.

I. De procedure

I.1 De commissie beslist op basis van haar reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om:

- 1) het klachtformulier van de consument;
- 2) het verweerschrift van de verzekeraar;
- 3) de repliek van de consument d.d. 23 juni 2019;
- 4) de dupliek van de verzekeraar d.d. 3 juli 2019;
- 5) de door partijen voorafgaand aan de bemiddelzitting van 6 november 2019 aan Kifid gezonden e-mails;
- 6) de door partijen na de bemiddelzitting van 6 november 2019 aan Kifid gezonden e-mails;
- 7) de repliek van de consument d.d. 15 september 2020;
- 8) de dupliek van de verzekeraar d.d. 15 oktober 2020;
- 9) de door de consument voorafgaand aan de hoorzitting verzonden e-mail d.d. 5 december 2020; en
- 10) het door de consument voorafgaand aan de hoorzitting ingediende stuk d.d. 10 mei 2021.

- 1.2 Partijen zijn opgeroepen voor een hoorzitting op 27 mei 2021. Partijen zijn aldaar verschenen.
- 1.3 De consument heeft gekozen voor een niet-bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar niet aan de uitspraak kunnen houden.
- 1.4 De consument heeft zijn klacht ingediend op 3 januari 2019. Partijen hebben vervolgens de schriftelijke fase van de klachtprocedure doorlopen, waarna zij hebben geprobeerd tot een oplossing te komen op een bemiddelzitting. Voorafgaand aan deze bemiddelzitting en ook daarna hebben partijen uitgebreid per e-mail met Kifid en met elkaar gecommuniceerd. Hoewel de consument na de bemiddelzitting één klachtonderdeel heeft ingetrokken, zijn partijen uiteindelijk niet tot een vergelijk gekomen. De consument is op 18 augustus 2020 in de gelegenheid gesteld nogmaals een repliek in te dienen, waarbij hij heeft kunnen reageren op het verweer van de verzekeraar en de ontwikkelingen daarna. Dit heeft de consument op 15 september 2020 gedaan, waarna de verzekeraar op 15 oktober 2020 een dupliek heeft ingediend. Partijen zijn daarna opgeroepen voor de hoorzitting. Voorafgaand aan de hoorzitting heeft de consument het stuk van 10 mei 2021 ingediend.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

- 2.1 De consument heeft pensioen opgebouwd bij de verzekeraar via twee beschikbare premieregelingen, waarin pensioenkapitaal wordt opgebouwd op basis van beleggingen. De pensioenverzekering met polisnummer [nummer 1] vloeit voort uit een dienstverband bij [naam werkgever 1] ([IT dienstverlener]). Deze verzekering kent een partnerpensioen. De pensioenverzekering met polisnummer [nummer 2] vloeit voort uit een dienstverband bij [naam werkgever 2] en kent geen partnerpensioen.
- 2.2 Op 1 april 2017 hebben de verzekeringen de expiratiedatum bereikt. Daarvoor, in oktober 2016, heeft de verzekeraar de consument over de aankomende expiratiedatum bericht en over de keuzes die hij ten aanzien van zijn pensioen kon maken. De verzekeraar heeft de consument daarbij geïnformeerd dat hij de pensioendatum kon uitstellen als hij langer wilde doorwerken.
- 2.3 Op 1 maart 2017 heeft de verzekeraar de consument een offerte verstrekt voor de aankoop van een ouderdomspensioen en partnerpensioen per 1 april 2017. Deze offerte was gebaseerd op het samengevoegde kapitaal van de pensioenverzekeringen. De consument heeft de offerte niet geaccepteerd. De verzekeraar heeft de beide verzekeringen per 1 april 2017 contant gemaakt. De beleggingen zijn met ingang van deze datum verkocht.

- 2.4 Enige tijd daarna heeft de consument de verzekeraar gevraagd naar de mogelijkheden zijn pensioen op een latere datum in te laten gaan. De verzekeraar heeft hem geïnformeerd dat hiervoor goedkeuring van de belastingdienst vereist was. Op 29 november 2017 heeft de consument een brief ontvangen van de inspecteur van de belastingdienst, waarin deze de consument informeert dat hij tot uiterlijk 1 april 2023 de tijd heeft om zijn pensioen aan te kopen en te laten ingaan. De brief van de inspecteur is in de bijlage bij deze uitspraak opgenomen.
- 2.5 Op enig moment in 2018 - de data die partijen noemen lopen uiteen - heeft de consument de verzekeraar gevraagd of het mogelijk is op het geëxpireerde kapitaal rendement te behalen. Ook heeft hij de brief van de belastingdienst verstrekt.
- 2.6 De verzekeraar is overgegaan tot het herstellen van de beide pensioenverzekeringen met terugwerkende kracht, per 1 oktober 2017. Ook heeft de verzekeraar de beleggingen per deze datum hersteld. De verzekeraar heeft met terugwerkende kracht vanaf 1 oktober 2017 premies voor het partnerpensioen ingehouden voor de verzekering met polisnummer [nummer 1].

De klacht en vordering

- 2.7 De consument maakt er bezwaar tegen dat de verzekeraar de verzekeringen in 2018 met terugwerkende kracht tot 1 oktober 2017 heeft hersteld. Ook heeft de verzekeraar ten onrechte de beleggingen per 1 oktober 2017 hersteld. De consument heeft de redelijke termijn voor het aankopen van zijn pensioen verlengd van een half jaar vanaf expiratedatum tot 5 jaar vanaf de AOW-leeftijd. Hij heeft de verzekeraar gevraagd of het pensioenkapitaal in die periode beschikbaar gemaakt kon worden om rendement te behalen en de verzekeraar heeft in 2018 toegezegd dat dit zou kunnen. De consument heeft de verzekeraar gevraagd om hem te laten weten of hieraan kosten verbonden zouden zijn, voor hij enige beslissing zou nemen. De consument heeft geen opdracht gegeven voor het alsnog uitstellen van de pensioendatum of voor het herstellen van beide pensioenverzekeringen, laat staan met terugwerkende kracht. De verzekeraar respecteert met het herstellen van de verzekeringen met terugwerkende kracht niet dat het pensioenkapitaal maar één keer kan expireren. De consument wijst in dit verband op artikel 4.8 van het pensioenreglement: *“Op de pensioendatum komt het kapitaal bij leven eenmalig ter beschikking van de (gewezen) deelnemer.”* Het is ook niet mogelijk om met terugwerkende kracht te verzekeren. Als de verzekeraar de verzekeringen al had willen herstellen, dan had dit daarom per april 2018, of in ieder geval per 1 april 2017 gemoeten, zo stelt de consument. De keuze van de verzekeraar om de beleggingen met terugwerkende kracht aan te kopen, heeft voor de consument tot schade geleid.

- 2.8 De verzekeraar houdt ten onrechte premies in voor het partnerpensioen. Na de expiratedatum en de aanvang van de redelijke termijn voor aankoop van het pensioen, is de partner van de consument verzekerd van een vast partnerpensioen, dat is opgebouwd en gefinancierd voorafgaand aan deze periode. Dit pensioen is premievrij. Na de aanvang van de redelijke termijn in april 2017 heeft de verzekeraar aanvankelijk niets onttrokken aan het pensioenkapitaal. Na het herstellen van de verzekeringen, onttrekt de verzekeraar ten onrechte weer premies voor het partnerpensioen, met terugwerkende kracht. De consument beroept zich voorts op wat de verzekeraar bij e-mail van 3 april 2018 heeft geschreven: *“Mocht u komen te overlijden voordat u een keuze heeft gemaakt tussen uitstel of direct ingaand pensioen, volgt er een vaste periodieke uitkering ten gunste van uw partner. Deze nabestaandenpensioen uitkering bedraagt bruto € 855,94 per maand”*. De consument verwacht dat de verzekeraar zich aan de afspraak houdt, of dat nu is uit hoofde van een contractuele verplichting, vanuit een toezegging of vanuit een coulanceregeling. Daar komt bij dat de partner van de consument moet tekenen als de consument een pensioenproduct wil aangaan zonder partnerpensioen. Zij heeft echter nooit een document getekend waarmee zij afstand doet van haar partnerpensioen of een periode accepteert waarin dit anders is gedekt.
- 2.9 Ondanks verschillende verzoeken daartoe, ontbreekt de transparantie met betrekking tot de producten waarin is belegd, het bedrag waarmee en de ingehouden kosten.
- 2.10 Toen de consument bij [naam werkgever 2] ging werken en ook daar pensioen werd opgebouwd via de verzekeraar, heeft de consument bij de verzekeraar laten navragen of het zinvol was beide pensioenen samen te voegen. Het advies was, dat dit geen voordeel zou opleveren. Dit advies was onjuist, omdat bij de ene verzekering een nabestaandenpensioen verzekerd is en daarvoor premies worden ingehouden, terwijl bij de andere verzekering geen nabestaandenpensioen verzekerd is als gevolg waarvan bonuspremies aan het kapitaal worden toegevoegd. De verzekeraar heeft onderkend dat het niet samenvoegen van de beide verzekeringen niet in het belang van de consument is geweest. Na de expiratedatum zijn de beide kapitalen samengevoegd. De verzekeraar heeft bij het herstellen van de verzekeringen met terugwerkende kracht echter weer beide verzekeringen hersteld. Dit is laakbaar.
- 2.11 Vanaf 2016 heeft de consument tegenstrijdige berichtgeving van de verzekeraar ontvangen en mede hierdoor heeft hij veel energie moeten steken in het veiligstellen van zijn financieel belang. Dit heeft de consument veel pensioenvreugde gekost. Hij schat zijn immateriële schade op € 15.000,-. Het beschikbaar kapitaal behoort voorts meer dan € 200.000,- te zijn. Als de consument het rendement op zijn beschikbaar kapitaal vergelijkt met het rendement op zijn privéportefeuille dan schat hij in dat hij nog € 20.000,- aan rendement heeft gemist.

De consument vordert daarom aanvulling van zijn beschikbaar kapitaal tot € 235.000,-. Bij een lagere vaststelling vordert hij een volledige verantwoording aan de hand waarvan het beschikbaar kapitaal opnieuw berekend en vastgesteld moet worden.

Het verweer

- 2.12 De verzekeraar heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

Na de bemiddelzitting

- 2.13 De consument heeft de verzekeraar bij e-mail van 12 maart 2020 geïnformeerd dat hij spoedig pensioen wil aankopen en gevraagd het pensioenkapitaal hiervoor zo spoedig mogelijk vrij te maken. De verzekeraar heeft de consument gevraagd een daartoe strekkende verklaring te tekenen en toegezegd de consument vóór 25 maart een offerte toe te laten komen. De consument heeft de verzekeraar per e-mail van 21 april geïnformeerd dat hij geen offerte heeft ontvangen. Op 28 april heeft de verzekeraar de consument alsnog een offerte gestuurd. De consument heeft de offerte niet geaccepteerd.
- 2.14 De consument heeft aan zijn klacht toegevoegd dat voor de offerte ten onrechte de koers van 1 april 2020 is gebruikt, voor het opnieuw contant maken van zijn pensioenkapitaal en niet de koers van 16 maart 2020, de dag waarop hij opdracht gaf tot verkoop.

3. De beoordeling

- 3.1 De commissie moet de vraag beantwoorden of de verzekeraar de beide pensioenverzekeringen van de consument met terugwerkende kracht per 1 oktober 2017 mocht herstellen en daarbij kosten en premies voor het partnerpensioen in rekening mocht brengen.

Juridisch kader

- 3.2 Uitgangspunt bij de beantwoording van deze vraag is dat de consument als deelnemer aan de pensioenregeling van zijn oude werkgevers, tegenover de verzekeraar een pensioenaanspraak heeft. Deze pensioenaanspraak wordt beheerst door onder meer het pensioenreglement en de toepasselijke pensioen- en fiscale wetgeving.
- 3.3 In de klachtprocedure hebben partijen het pensioenreglement van [IT dienstverlener] overgelegd, maar niet het pensioenreglement dat van toepassing is op het uit het dienstverband bij [naam werkgever 2] voortvloeiende pensioen. Omdat partijen wat betreft de toepasselijkheid van het pensioenreglement geen onderscheid hebben gemaakt tussen de beide pensioenen, zal de commissie dit ook niet doen.

- 3.4 Op grond van artikel 3 lid 2 van het pensioenreglement van [IT dienstverlener] heeft de deelnemer een aantal pensioenaanspraken. Hij heeft onder meer aanspraak op een kapitaal dat tot uitkering komt bij in leven op de pensioendatum ten behoeve van het aankopen van ouderdomspensioen en op een partnerpensioen dat ingaat bij zijn overlijden. Op grond van artikel 4 lid 1 van het pensioenreglement verwerft de deelnemer een aanspraak op beschikbare premie voor een beleggingsverzekering, die voorziet in een eenmalige uitkering bij leven op de pensioendatum. Op grond van artikel 4 lid 8 van het pensioenreglement komt dit kapitaal op de pensioendatum bij leven eenmalig ter beschikking van de (gewezen) deelnemer. Het moet op de pensioendatum worden aangewend voor het aankopen van een periodieke uitkering van levenslang ouderdomspensioen en partnerpensioen bij een pensioenuitvoerder naar keuze van de (gewezen) deelnemer (dit laatste geldt ook op grond van artikel 38 lid 1 van het pensioenreglement). De pensioendatum ten slotte, is de eerste dag van de maand waarin de 65^e verjaardag van de (gewezen) deelnemer valt en de dag waarop het ouderdomspensioen ingaat. Op de pensioendatum eindigt het deelnemerschap (artikel 2 lid 2 van het pensioenreglement).
- 3.5 Als het kapitaal niet meteen op de pensioendatum wordt aangewend voor het aankopen van een levenslang ouderdomspensioen, gaat de redelijke termijn lopen. Tijdens deze termijn kan de gewezen deelnemer alsnog een keuze maken voor een levenslang ouderdomspensioen. Als de deelnemer dit niet doet, zal sprake zijn van een fictieve afkoop van het kapitaal en is inkomstenbelasting en revisierente over het fictief afgekochte bedrag verschuldigd. De redelijke termijn bedraagt zes maanden.
- 3.6 In de Wet op de loonbelasting 1964 is de mogelijkheid opgenomen om de ingangsdatum van het pensioen uit te stellen tot uiterlijk 5 jaar na het bereiken van de AOW-pensioengerechtigde leeftijd. Voor uitstel van de pensioeningangsdatum was aanvankelijk vereist dat de pensioengerechtigde zou blijven werken. In maart 2017 is een wet aangenomen op grond waarvan dit doorwerkvereiste met terugwerkende kracht per 1 januari 2017 is vervallen.¹
- 3.7 De expiratedatum van de pensioenverzekering ligt ten slotte op de pensioendatum volgens het pensioenreglement (zie 3.3) van de deelnemer. Als de ingangsdatum van het pensioen wordt uitgesteld, dan kan tussen de expiratedatum en de uitgestelde ingangsdatum van het pensioen een periode van langer dan zes maanden liggen. In dat geval wordt de redelijke termijn van zes maanden vervangen door de periode tussen de expiratedatum van de pensioenverzekering en de uitgestelde pensioeningangsdatum.²

¹ Zie hiervoor artikel 18a lid 4 van de Wet op de Loonbelasting 1964

² Zie hiervoor V&A 10-001 d.d. 27 november 2017

Pensioenkapitaal is geen vrij beschikbaar kapitaal

- 3.8 Uit de klachten van de consument leidt de commissie af dat de consument na uitstel van de ingangsdatum van het pensioen, wilde beschikken over het vrijgekomen kapitaal om daarmee nog een zeker rendement te behalen voordat hij een pensioen aankoopt. De consument heeft in de overgelegde stukken en ter zitting verschillende malen benadrukt dat hij niet de expiratedatum van de verzekeringen heeft willen uitstellen, maar dat hij de redelijke termijn heeft willen verlengen. Daarbij heeft hij erop gewezen dat de verzekeraar hem voorafgaand aan de oorspronkelijke pensioendatum niet de mogelijkheid heeft geboden de pensioendatum uit te stellen. In de brief van de verzekeraar van oktober 2016 stond alleen dat de consument de pensioendatum kon uitstellen als hij zou doorwerken. Die voorwaarde was op de consument niet van toepassing, omdat hij geen werk had.
- 3.9 Het pensioenkapitaal dat de verzekeraar na 1 april 2017 heeft bevroren, is echter geen vrij vermogen. Dit heeft de inspecteur ook uitgelegd in de brief van 29 november 2017. Zoals hierboven onder nummer 3.2 staat, heeft de consument een pensioenaanspraak, die inhoudt dat op de pensioendatum een kapitaal ter beschikking komt dat de consument moet aanwenden voor het aankopen van een ouderdoms- en partnerpensioen. Als hij dit niet op pensioendatum doet, staat de consument een redelijke termijn ter beschikking, waarin hij dit alsnog kan doen. Verloopt deze redelijke termijn, dan wordt fiscaal over het vrijgekomen kapitaal afgerekend. Dit gebeurt ook als de consument ervoor kiest het vrijgekomen kapitaal op een andere wijze aan te wenden dan voor de aankoop van een ouderdoms- en partnerpensioen.
- 3.10 De consument kan het vrijgekomen kapitaal dan ook niet opnemen of beleggen. De enige manier waarop enig aanvullend rendement op het pensioenkapitaal kan worden behaald, is door het uitstellen van de expiratedatum van de verzekeringen, oftewel het uitstellen van de pensioendatum. Omdat de pensioendatum van de consument in het verleden lag, kon het uitstellen van de pensioendatum enkel met terugwerkende kracht, waarbij de beide geëxpireerde verzekeringen weer moesten worden hersteld. Zonder uitstel van de pensioendatum was het contant gemaakte kapitaal bevroren gebleven tot de consument hiermee zijn ouderdomspensioen zou aankopen.
- 3.11 De verzekeraar stelt dat hij het verzoek van de consument om aanvullend rendement te maken en de daarbij door de consument overgelegde brief van de inspecteur, heeft geïnterpreteerd als een verzoek tot uitstel van de pensioendatum. De consument heeft de verzekeraar echter geen opdracht gegeven de beide pensioenverzekeringen te herstellen. De verzekeraar had de verzekeringen daarom niet mogen herstellen. In zoverre is de klacht van de consument gegrond.

- 3.12 Niet is echter komen vast te staan dat de consument als gevolg van het herstel van de verzekeringen schade heeft geleden. De verzekeraar heeft onbetwist gesteld dat het op 1 april 2017 contant gemaakte pensioenkapitaal € 183.323,66 bedraagt en het per 1 april 2020 contant gemaakte pensioenkapitaal € 184.259,-. Indien de verzekeringen niet waren hersteld, dan was het op 1 april 2017 contant gemaakte pensioenkapitaal bevroren gebleven en had de consument voor het aankopen van pensioen nog altijd over het kapitaal van € 183.323,66, beschikt. Nu beschikt hij over een hoger kapitaal, € 184.259,-.
- 3.13 Voor zover het verwijt van de consument inhoudt dat de verzekeraar had moeten anticiperen op de wetswijziging van maart 2017, waarbij het doorwerkvereiste voor het uitstellen van de pensioendatum is vervallen, geldt het volgende. De consument heeft verklaard dat hij de pensioendatum zou hebben uitgesteld als de verzekeraar hem erop had gewezen dat voor uitstel van de pensioendatum niet vereist was dat hij zou blijven werken. Hoewel de commissie aannemelijk acht dat de consument dit zou hebben gedaan, kan dit niet tot toewijzing van enige vordering leiden. Reden hiervoor is dat de consument in de onderhavige procedure heeft benadrukt dat hij in april 2018, toen hij ermee bekend was geworden dat het doorwerkvereiste niet meer gold, juist niet (meer) wenste dat de verzekering werd hersteld. De consument heeft daarmee geaccepteerd dat dit vóór 1 april 2017 ook niet is gebeurd.
- 3.14 De commissie zal de stellingen van de consument die betrekking hebben op het moment waarop de verzekeraar de verzekeringen en de (on)mogelijkheid om een verzekering met terugwerkende kracht te herstellen, niet behandelen. Vast is immers komen te staan dat de consument niet wenste dat de verzekeringen werden hersteld.

Partnerpensioen

- 3.15 Voor het partnerpensioen dat is of kan worden verzekerd voor de verzekering met polisnummer [nummer 1], geldt het volgende. De pensioenregeling kent een aanspraak op partnerpensioen dat ingaat bij overlijden van de (gewezen) deelnemer (artikel 3 lid 2 van het pensioenreglement). De (gewezen) deelnemer heeft geen aanspraak meer op partnerpensioen vanaf de dag waarop het deelnemerschap eindigt (artikel 5 lid 4 van het pensioenreglement en artikel 7 lid 6 van het pensioenreglement). Het deelnemerschap eindigt op de pensioendatum; de eerste dag van de maand waarin de 65^e verjaardag van de (gewezen) deelnemer valt. Voor de consument was dus gedurende zijn (gewezen) deelnemerschap partnerpensioen verzekerd. De daarvoor benodigde risicopremies werden conform artikel 4 lid 4, artikel 7 lid 4 en 13 lid 3 van het pensioenreglement verrekend met de beleggingswaarde van het pensioenkapitaal.

- 3.16 Op de pensioendatum wordt op grond van artikel 4 lid 8 van het pensioenreglement met de beleggingswaarde van het pensioenkapitaal naast een ouderdomspensioen een partnerpensioen aangekocht, dat ingaat bij overlijden van de (gewezen) deelnemer op of na de pensioendatum. Omdat de consument op de pensioendatum deze pensioenen niet heeft aangekocht, was vanaf deze datum het partnerpensioen niet verzekerd. De verzekeraar heeft echter toegelicht dat om te voorkomen dat de partner vóór de aankoop van het ouderdomspensioen en het daarbij behorende partnerpensioen, tussen wal en schip raakt, hij bij wijze van coulance het pensioenkapitaal in de praktijk bij overlijden alsnog conform de verstrekte offerte voor het ouderdomspensioen, aanwendt voor de aankoop van een levenslang partnerpensioen.
- 3.17 De consument is van oordeel dat deze coulance zich moet uitstrekken tot aan de door hem tot maximaal zes jaar uitgestelde datum voor de aankoop van het ouderdomspensioen en partnerpensioen. De door de verzekeraar geboden coulance is echter geen recht dat de consument op grond van het pensioenreglement of enige andere tussen de consument en verzekeraar geldende regel kan afdwingen. De verzekeraar kan ervoor kiezen een coulance-regeling aan te bieden, maar is daartoe niet verplicht. De consument kan het door hem gestelde recht op partnerpensioen dan ook niet ontlenen aan de door de tijdens de oorspronkelijk geldende redelijke termijn van een half jaar geboden coulance.
- 3.18 Van een contractuele verplichting tot het verzekeren van het partnerpensioen tijdens de redelijke termijn is op grond van het pensioenreglement of de toepasselijke voorwaarden geen sprake.
- 3.19 De consument stelt ten slotte dat de verzekeraar hem in de e-mail van 3 april 2018 hoe dan ook een partnerpensioen heeft toegezegd. In de e-mail van 3 maart 2018 schrijft de verzekeraar het volgende over het partnerpensioen:

“Ik heb nogmaals uitgezocht wat u precies verzekerd heeft. (...) Mocht u komen te overlijden voordat u een keuze heeft gemaakt tussen uitstel of direct ingaand pensioen, volgt er een vaste periodieke uitkering ten gunste van uw partner. Deze nabestaandenpensioen uitkering bedraagt bruto € 855,94 per maand.

Indien u kiest voor uitstel van uw pensioendatum blijft deze dekking gehandhaafd.

Indien u kiest voor direct ingaand pensioen ontvangt u van ons een offerte. Hierin berekenen wij de hoogte van uw ouderdomspensioen (oftewel uw pensioen uitkering) op basis van uw pensioengevend kapitaal. In deze offerte offeren wij 70% overgang op uw partner mee. Deze offerte is beperkt geldig.”

De commissie leest in deze e-mail niet de door de consument gestelde toezegging van de verzekeraar dat er ook gedurende een uitgestelde redelijke termijn sprake is van een partnerpensioen van bruto € 855,94 per maand. De verzekeraar legt uit welke pensioen-aanspraken de consument verzekerd heeft en wat er met deze aanspraken gebeurt als hij kiest voor uitstel van de pensioendatum of voor een direct ingaand pensioen, waarbij het partnerpensioen onder nieuwe voorwaarden wordt verzekerd. Tijdens de redelijke termijn is het partnerpensioen echter niet verzekerd. Dat de echtgenote van de consument niet haar schriftelijke toestemming heeft gegeven voor het beëindigen van het partnerpensioen, maakt hiervoor geen verschil. Op grond van het pensioenreglement heeft nooit een partnerpensioen bestaan voor de periode die verstrijkt tussen de pensioendatum en de datum waarop het aan te kopen pensioen daadwerkelijk ingaat.

Samenvoegen pensioenen

- 3.20 De consument verwijt de verzekeraar hem niet goed te hebben geadviseerd over het samenvoegen van zijn beide pensioenverzekeringen. Deze klacht gaat eraan voorbij dat de verzekeraar de uitvoerder is van de pensioenregeling en niet de adviseur van de consument. De klacht dat de verzekeraar na het herstellen van de verzekeringen met terugwerkende kracht deze niet alsnog heeft samengevoegd, is ook ongegrond. Het is niet mogelijk twee verschillende verzekeringen samen te voegen.

Informatieverstrekking

- 3.21 De consument stelt dat de verzekeraar hem geen informatie verstrekt over de financiële transacties die ten aanzien van het pensioenkapitaal zijn verricht. Het gaat hem om de tijdstippen waarop de transacties zijn verricht, voor welke bedragen dit is gebeurd en welke kosten zijn ingehouden. Bij e-mail van 6 juli 2018 heeft de verzekeraar de consument echter een overzicht verstrekt van de eenheden, koers en waarde van de verzekering met polisnummer [nummer 1], per maand van oktober 2017 tot en met juni 2018. Ook zijn op dit overzicht de ingehouden kosten en premies voor het partnerpensioen opgenomen. Verder heeft de verzekeraar in zijn e-mail van 14 juli 2020 de consument aangeboden informatie te verstrekken over de hoogte van het kapitaal op pensioendatum, de gehanteerde koersen en het aantal eenheden. De commissie heeft aan de hand van het klachtdossier niet kunnen vaststellen dat de consument op dit aanbod is ingegaan. Omdat niet uit het dossier blijkt welke informatie de consument precies bij de verzekeraar heeft opgevraagd die niet zou zijn verstrekt, acht de commissie dit klachtonderdeel ongegrond. Dit geldt ook voor de vordering van de consument die strekt tot en volledige financiële verantwoording van hetgeen met zijn pensioenkapitaal is voorgevallen. Zo lang niet is vast komen te staan dat de verzekeraar op specifieke informatieverzoeken van de consument niet is ingegaan, bestaat voor toewijzing van deze vordering geen grondslag.

Verkoop beleggingen op de (uitgestelde) pensioendatum

3.22 De consument heeft in maart 2020 de verzekeraar bericht dat hij alsnog wil overgaan tot aankoop van zijn ouderdomspensioen. De verzekeraar heeft op 28 april 2020 een offerte verstrekt. De consument stelt dat voor de offerte ten onrechte de koers van 1 april 2020 is gebruikt, voor het opnieuw contant maken van zijn pensioenkapitaal en niet de koers van 16 maart 2020, de dag waarop hij opdracht gaf tot verkoop.

3.23 De verzekeraar heeft toegelicht dat het pensioen altijd op de eerste van de maand ingaat en dat de offerte dus ook per de eerste van de maand wordt opgemaakt. De beleggingen worden op de datum waarop de offerte wordt opgemaakt nog niet verkocht, maar op de (uitgestelde) pensioendatum zelf. De consument heeft niet aangetoond dat hij met de verzekeraar heeft afgesproken dat het pensioenkapitaal contant zal worden gemaakt op de dag waarop hij opdracht zou geven tot verkoop van de beleggingen. Dit klachtonderdeel is dan ook ongegrond.

Conclusie

3.24 De conclusie is dat de verzekeraar de pensioenverzekeringen van de consument niet met terugwerkende kracht per 1 oktober 2017 heeft mogen herstellen, maar dat de consument als gevolg van dit handelen van de verzekeraar geen schade heeft geleden. De overige klachten van de consument zijn ongegrond. De commissie zal de vorderingen van de consument afwijzen.

4. De beslissing

De commissie wijst de vorderingen af.

Deze uitspraak is een niet-bindend advies. Tegen deze uitspraak staat geen hoger beroep open bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. U kunt de zaak nog wel aan de rechter voorleggen.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Binnen een maand na de verzenddatum van de uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen om de uitspraak aan te vullen als u vindt dat de geschillencommissie niet heeft beslist over alle onderdelen van uw vordering. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de geschillencommissie in haar uitspraak niet uitdrukkelijk al uw argumenten, ter onderbouwing van uw vordering, heeft behandeld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het reglement van de geschillencommissie, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Bijlage: brief van de Inspecteur van de belastingdienst van 29 november 2017

“(…)

Betreft: Schriftelijke reactie op uw verzoek

Geachte heer ██████████,

Ik heb uw verzoekschrift op 11 oktober 2017 ontvangen en inmiddels in behandeling genomen. In uw verzoek stelt u een tweetal concrete vragen, omtrent de ingangsdatum van uw pensioen en de beheermogelijkheden van het opgebouwde kapitaal. Mijn collega heeft u op 13 oktober laten weten dat het verzoekschrift binnen is.

Omschrijving van de situatie en feiten en omstandigheden

In uw brief van 10 oktober schetst u de volgende feiten en omstandigheden. U heeft bij verschillende werkgevers pensioen opgebouwd, hetgeen is ondergebracht bij Zwitserleven. U vraagt zich af op welke termijn u het vrijgekomen pensioen moet omzetten in een pensioenproduct. Dit heeft ook verband met uw voorkeur voor variabele pensioenen, welke producten momenteel nog volop in de markt worden gezet door pensioenaanbieders. Daarnaast verwijst u naar een artikel van Mercer (<https://www.mercer.nl/content/dam/mercer/attachments/europe/Netherlands/nl-2017-wetswijzigingen-pensioenmonitoring-mercer.pdf>), waarin wordt gesteld dat het pensioen niet later ingaat dan vijf jaar na de ingangsdatum van het AOW. U vermoedt dat dit ook voor u relevant is, in verband met de te kiezen variabele pensioenen. Vervolgens stelt u de twee concrete vragen omtrent de ingangsdatum van uw pensioen en de beheermogelijkheden van het opgebouwde kapitaal.

Beantwoording van uw vragen

Uit uw brief leid ik af dat uw pensioenkapitaal is vrijgekomen in april 2017. Dit zal ik als uitgangspunt hanteren voor de antwoorden op uw vragen. U krijgt op 66-jarige leeftijd AOW, derhalve vanaf 23 april 2018. Uit uw brief leid ik eveneens af dat u nog geen keuze heeft gemaakt om middels het vrijgekomen kapitaal een pensioen aan te kopen.

U vraagt op welke termijn u het pensioenkapitaal moet omzetten in een pensioenproduct. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de ingangsdatum en de redelijke termijn.

Ingangsdatum en redelijke termijn

Om de ingangsdatum te bepalen vormt de expiratedatum van de pensioenpolis het uitgangspunt. Voor de meeste contracten is de maand waarin c.q. de dag waarop u 65 bent geworden, de dag waarop de pensioenpolis expireert. In uw geval zal dat ■■■■ 2017 zijn. De ingangsdatum van het pensioen kan worden uitgesteld tot maximaal vijf jaar na uw AOW-gerechtigde leeftijd. In uw geval is dat uiterlijk ■■■■ 2023. Dit is hetgeen het artikel van Mercer op doelt.

Voor de aankoop is een redelijke termijn gesteld van (in beginsel) zes maanden. De Belastingdienst kan in bijzondere gevallen de redelijke termijn verlengen. Dat zijn bijvoorbeeld gevallen waarin er een vertraging is bij de verzekeraar, welke de klant niet toerekenbaar is.

Uit uw brief begrijp ik dat u de ingang van het pensioen (voor het pensioen waarbij het kapitaal is geëxpireerd) uitstelt. Ook zijn er inmiddels zes maanden verstreken tussen het vrijkomen van het kapitaal en het uitstellen. Op grond van het Vraag & Antwoord 10-001 van 27 oktober 2017 (zie bijlage), wordt de redelijke termijn van de zes maanden in dergelijke gevallen vervangen door een andere termijn. U heeft nu de tijd om een pensioen aan te kopen én te laten ingaan tot uiterlijk 1 april 2023. Dit is een harde deadline voor zowel de aankoop als de ingangsdatum. De redelijke termijn kan derhalve ook niet verder worden verlengd. Ook zijn de (gebruikelijke) zes maanden van de redelijke termijn hierin reeds verwerkt. Na 1 april 2023 begint derhalve geen nieuwe termijn van zes maanden.

Fiscale sancties

Indien u op 1 april 2023 geen keuze heeft gemaakt én het pensioen heeft laten ingaan, zal er sprake zijn van een fictieve afkoop van het vrijgekomen pensioenkapitaal. U betaalt dan inkomstenbelasting plus revisierente over het fictief afgekochte bedrag.

Naast de vijfjaarstermijn is er nog een andere afweging om te maken bij het uitstellen. Uw ouderdomspensioen mag namelijk niet hoger zijn dan 100% van het pensioengevend loon. Naarmate u langer uitstelt, wordt de periode waarover de pot wordt uitgekeerd korter en de bedragen derhalve hoger. Wordt de hoogte van het pensioengevend loon overschreden, dan is er eveneens sprake van fictieve afkoop.

Rentedragend beheren van het vrijgekomen kapitaal

Omtrent uw laatste vraag, het pensioenkapitaal rentedragend te (laten) beheren kan ik u het volgende melden. Na de expiratedatum zult u (in beginsel) geen inleg meer toevoegen aan het geëxpireerde kapitaal. Over het vrijgekomen kapitaal kan de pensioenmaatschappij wettelijke rente vergoeden over het geëxpireerde kapitaal. Dit hangt af van de overeenkomst tussen u en de verzekeraar. Over de exact uitwerking gedurende de uitstelperiode tot maximaal vijf jaar na uw AOW-datum, kan u het beste informeren bij de betreffende pensioenmaatschappij.

U vraagt of het mogelijk is om het vrijgekomen kapitaal rentedragend te laten beheren middels (bijvoorbeeld) een bankspaarproduct. Het overbrengen van het pensioengeld naar een dergelijk spaarproduct geeft bepaalde fiscale moeilijkheden. De reden daarvoor is het volgende.

In Nederland bestaat het pensioenstelsel uit drie pijlers. De eerste pijler is het basispensioen, geregeld door de Rijksoverheid. Dit wordt gevormd door de Algemene Ouderdomswet.

De tweede pijler is het pensioen als aanvulling op het basispensioen, zoals uw pensioen bij Zwitserleven. Dit bestaat uit de pensioenen welke worden opgebouwd door werknemers. De derde pijler bestaat uit zelfgekozen inkomensvoorzieningen, zoals banksparen en lijfrenten. Het overbrengen van de ene pijler naar de andere pijler is enkel mogelijk middels afkoop van het gehele pensioen of een bijzondere wettelijke facilitering.

Tot slot wil ik u erop wijzen dat een pensioenadviseur u meer informatie en duidelijkheid kan verschaffen omtrent het te kiezen pensioen en de overdracht.

Belangrijk

U kunt geen bezwaar maken tegen mijn standpunt. Bent u het niet eens met mijn standpunt? Dan kunt u dat pas aan de orde stellen bij de aangifte waarin de kwestie speelt. Daarnaast is bij het beoordelen van de door u geschetste feiten en omstandigheden rekening gehouden met de huidige wet-, regelgeving en jurisprudentie. Mochten er wijzigingen optreden in de beschreven feiten en omstandigheden, dan wel in de geldende wet-, regelgeving en jurisprudentie, is een andere beoordeling mogelijk. In een dergelijk geval kunt u geen rechten meer ontlenen aan deze brief.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Als u over deze brief nog vragen hebt, kunt u mij bellen. Mijn telefoonnummer is [REDACTED]. U kunt mij ook mailen over deze zaak. Zet uw naam en het kenmerk van deze brief in de onderwerpregel van de e-mail die u mij stuurt. Mijn e-mailadres is [REDACTED]@belastingdienst.nl.

Hoogachtend,

namens de inspecteur

(...)"